

Natuurtoets

Permanente openstelling A12 Woerden Gouda

1. Wet- en regelgeving

Flora- en faunawet (Ffw)

De Ffw is gericht op de bescherming van inheemse dier- en plantensoorten in hun natuurlijke leefgebied. De wet bevat ondermeer verbodsbepalingen met betrekking tot 'nieuwe activiteiten' die leiden tot aantasting, opzettelijke verontrusting of verstoring van beschermde dier- en plantensoorten, hun nesten, holen en andere voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaatsen.

Vanwege het ontbreken van grote ruimtelijke ingrepen buiten het wegvak (ook geen toename van verlichting) zullen geen vaste rust- en verblijfplaatsen van beschermde dier- en plantensoorten worden aangetast. Verstoring of opzettelijke verontrusting vanwege de toename aan geluid zijn hierbij de enige potentiële relevante aspecten. Bij de uitvoering van het project kan de gedragscode Ffw van Rijkswaterstaat worden gebruikt om overtredingen van de Ffw te voorkomen.

Conclusie: geen verdere toetsing nodig

Ecologische Hoofdstructuur en Weidevogelgebieden

Ingevolge de Structuurvisie Infrastructuur en Ruimte en het Besluit algemene regels ruimtelijke ordening gaat er geen externe werking uit van de Ecologische Hoofdstructuur (EHS). Aangezien er geen werkzaamheden worden verricht waardoor vernietiging van EHS gebied aan de orde is, kan een beoordeling op aantasting van de wezenlijke kenmerken en waarden achterwege blijven.

Op Weidevogelgebieden is geen specifiek wettelijk kader van toepassing dat toetsing van de permanente openstelling van de plusstrook vergt en daarom kan een beoordeling van effecten van de snelheidsverhoging op die gebieden achterwege blijven.

Conclusie: geen verdere toetsing nodig

Natuurbeschermingswet 1998

De Natuurbeschermingswet 1998 (Nbwet 1998) strekt tot bescherming van de natuurwaarden van Natura 2000-gebieden, alsmede Beschermde natuurmonumenten. Onder Natura 2000-gebieden vallen de gebieden die op grond van de Europese Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn zijn of nog worden aangewezen. Voor beide gebieden geldt het beschermingsregime op grond van met name artikel 6 van de Habitatrichtlijn, waaraan met de Nbwet 1998 uitvoering is gegeven. De (ontwerp) aanwijzingsbesluiten bevatten daartoe onder meer een lijst van soorten en/of habitattypen waarvoor het gebied is aangewezen. Voor al deze natuurwaarden gelden instandhoudingsdoelstellingen. De essentie van het beschermingsregime voor de Natura 2000-gebieden is dat het halen van de instandhoudingsdoelstellingen niet in gevaar mag worden gebracht.

Beschermde natuurmonumenten kennen een nationale aanwijzingsgrondslag op basis van natuurschoon, natuurwetenschappelijke betekenis en het voorkomen van dieren en planten. Deze natuurwaarden worden in de aanwijzingsbesluiten als zogenoemde wezenlijke kenmerken beschreven, zonder overigens in concrete doelstellingen te voorzien. De essentie is dat aantasting van de wezenlijke kenmerken dient te worden voorkomen.

Conclusie: Nabij het wegtraject A12 Woerden-Gouda ligt het Natura 2000 gebied Broekvelden, Vettenbroek en Polder Stein. Verdere toetsing nodig

2. Effectbeschrijving

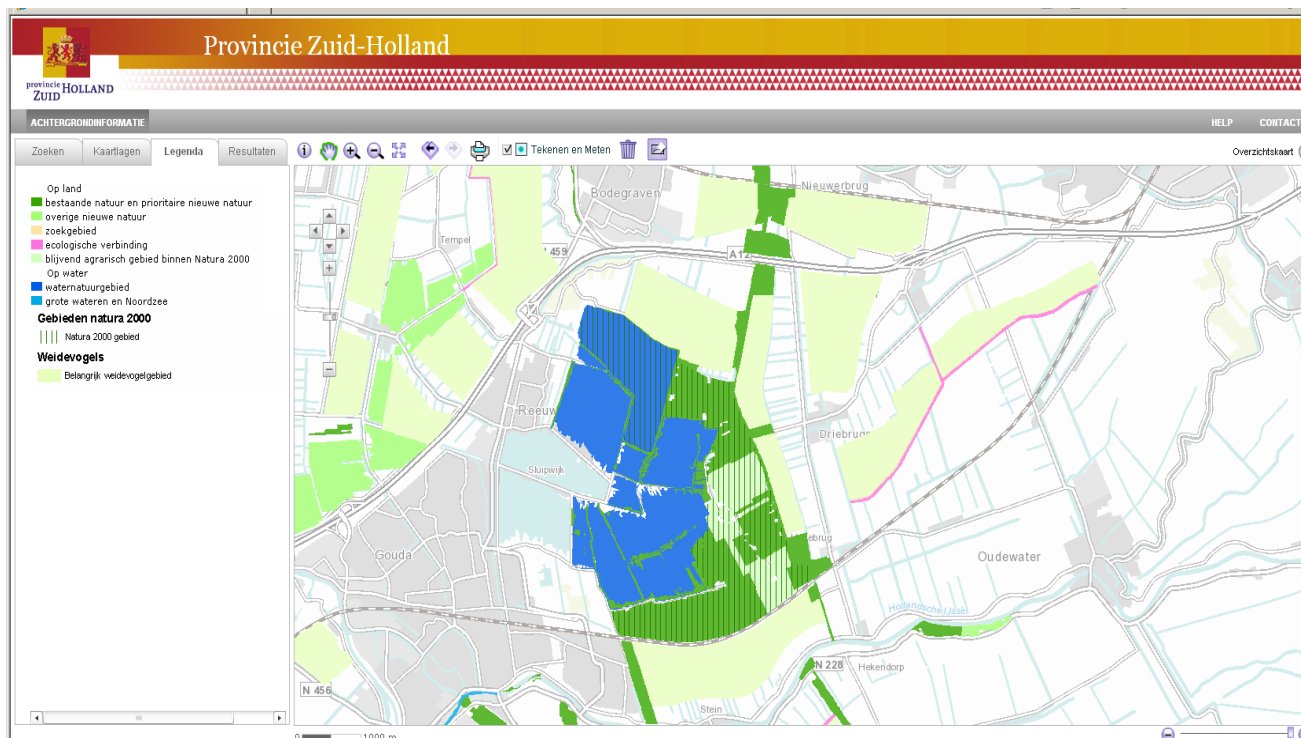
Afbakening mogelijke effecten van snelheidstoename op natuur

Door een snelheidsverhoging tijdens de spits van 100 naar 120 km/uur zal de belasting van geluid en stikstof stijgen als gevolg van toename van emissie van geluid respectievelijk stikstof per voertuig. Deze toename van geluid en stikstof kan gevolgen hebben voor gevoelige soorten en habitattypen in het nabijgelegen Natura 2000 gebied Broekvelden, Vettenbroek en Polder Stein. Dit Natura 2000 gebied is aangewezen in het kader van de Vogelrichtlijn. In Vogelrichtlijngebieden worden geen habitattypen aangewezen die gevoelig zijn voor stikstof. Aangewezen vogelsoorten kunnen echter wel indirect hinder ondervinden van te hoge stikstof depositie door aantasting van het habitat of afname van het prooiaanbod. Er is ook een grote groep soorten waarvan de verwachting is dat de stikstofgevoeligheid van hun leefgebied niet relevant is voor de soort zelf, doordat deze soorten ook in niet stikstofgevoelig leefgebied voorkomen en het daar goed gaat.

Andere effecten dan geluid (verstoring) en stikstof kunnen op voorhand worden uitgesloten. De barrièrewerking van de weg door een snelheidstoename zal niet veranderen. De weg wordt immers niet aangepast, uitgezonderd enkele beperkte aanpassingen vanwege verkeerveiligheid zoals de verbreding van de huidige plusstrook met 0,5 m verharding.

Ligging traject en Natura 2000

Nabij het wegtraject A12 Woerden-Gouda ligt het Natura 2000 gebied Broekvelden, Vettenbroek en Polder Stein. Dit gebied is aangewezen in het kader van de Vogelrichtlijn. Op onderstaande kaart is de begrenzing van het gebied en de ligging ten opzichte van deze autosnelweg weergegeven.

Ligging van Natura 2000-gebied Broekvelden, Vettenbroek & Polder Stein, EHS en weidevogelgebieden

In onderstaande tabel zijn de instandhoudingsdoelstellingen weergegeven en de gevoeligheid voor geluid en stikstof. In tegenstelling tot het concept-aanwijzingsbesluit zijn in het definitieve Natura 2000 aanwijzingsbesluit geen complementaire Habitatrichtlijn doelen opgenomen.

De instandhoudingsdoelstellingen en gevoeligheid van het Natura 2000-gebied.

		Doelstelling Oppervlakte	Doelstelling Kwaliteit	Draagkracht aantal vogels	Gevoelig voor geluid van wegverkeer	Gevoelig voor stikstof
Niet- broedvogels						
A037	Kleine Zwaan	Gelijk	Gelijk	40	Ja	Nee
A050	Smient	Gelijk	Gelijk	7500	Ja	Nee
A051	Krakeend	Gelijk	Gelijk	70	Ja	Nee
A056	Slobeend	Gelijk	Gelijk	50	Ja	Nee

Effectbeschrijving Geluid

Verkeersgeluid kan een negatief effect hebben op soorten waarvoor Natura 2000-gebieden en Beschermde natuurmonumenten zijn aangewezen. Geluid kan de vocale communicatie maskeren en op korte afstand voor schrikreacties zorgen. Met name broedvogels zijn gevoelig, waarvan de effecten tot op grotere afstand kunnen doorwerken.

Drempelwaarden

Door Rijkswaterstaat is onderzoek gedaan naar de effecten van verkeersgeluid op broedvogels (Reijnen, Veenbaas en Foppen in 1992). Op basis van empirisch onderzoek is de relatie tussen broedvogeldichtheden en verkeersgeluid vastgesteld. Voor bosvogels resulteert dit in een drempelwaarde van 42 dB(A) waarboven een afname aan broedvogels is te verwachten. Voor weidevogels is deze drempelwaarde 47 dB(A).

De geluidcontour voor bosvogels (42 dB(A)) kan gebruikt worden voor de effecten van broedvogels die in gesloten vegetatie voorkomen. De geluidcontour voor weidevogels (47 dB(A)) kan worden gebruikt voor vogels die in open landschap broeden. Voor halfopen landschappen kan de 42dB(A) contour als worst case worden gehanteerd.

De gevoeligheid van andere soortgroepen is veel minder goed onderzocht. Drempelwaarden zijn meestal niet bekend. In effectstudies wordt er doorgaans vanuit gegaan dat broedvogels als maatgevende groep kan worden genomen. Welke soorten gevoelig zijn voor geluid is vastgesteld op basis van de Natura 2000-effectenindicator van het ministerie van EL&I (www.synbiosys.alterra.nl/natura2000/effectenindicator).

Naast de ondergrens voor het al dan niet optreden van effecten op basis van het absolute geluidniveau, kan een ondergrens worden gesteld aan relevantie van de hoogte van de toename van de geluidbelasting ofwel een toename die als niet-in-betekende-mate kan worden beschouwd. Hiervoor wordt een grens van 1dB(A) aangehouden. Een geluidstoename van minder dan 1 dB(A) is onhoorbaar voor mensen. In het kader van milieueffectrapportages en geluidberekeningen in het kader van de Wet geluidhinder worden geluidstoenames van minder dan 1 dB(A) daarom als verwaarloosbaar beschouwd. Aangezien vogels over het algemeen duidelijk minder gevoelig zijn voor geluid wordt door ecologen aangenomen dat een verschil van 1 dB(A) in geluidbelasting dus ook niet waarneembaar is voor vogels.

Effectbeoordeling

Bij de beoordeling van het effect van geluid zijn de onderstaande beoordelingscriteria gebruikt in onderstaande volgorde:

- Is het gebied aangewezen voor geluidgevoelige soorten? Zo nee, zijn effecten van verkeersgeluid uitgesloten.
- Is sprake van een toename aan geluid vanwege de betreffende snelheidsverhoging die merkbaar is en derhalve een effect kan hebben op de relevante voor geluid gevoelige soort?

Toetsing effecten geluid

Voor snelheidsverhogingen op rijkswegen, rekening houdende met het type wegdek, is standaard bepaald wat de maximale toename aan geluid kan zijn. In het geval van de permanente openstelling plusstrook geldt de verhoging van 100 naar 120 km/uur bij tweelaags ZOAB. Hieruit is naar voren gekomen dat tijdens de spits die toename maximaal 1,02 dB(A) zal zijn en gemiddeld zal het minder dan 1 dB(A) zijn (0,6 dB(A)). Daardoor zal geen sprake zijn van een (significant) effect op de relevante soorten. In onderstaande tabel de geluidstoename bij tweelaags ZOAB voor 100 naar 120 km/uur weergegeven. Deze zijn gebaseerd op het Reken- en meetvoorschrift geluid 2012 behorende bij de Wet geluidhinder.¹

Tabel impact 100 naar 120 km/u voor geluid naar voertuigtype bij 2-laags ZOAB (RMG 2012)

huidig	100 km/u	2-ZOAB		
		LV	MV	ZW
	100 naar 120 permanent	1,02	0,60	0,31
	100 naar 120 buiten de spits (6-9u en 16-19u is 100km)	0,63	0,37	0,19
	100 naar 120 avond & nacht (19-6u is 120km)	0,47	0,27	0,14

Uit onderzoek van Bureau Waardenburg (2008) en Alterra-Sovon (2006) blijkt daarnaast dat voor dit Natura 2000-gebied blijkt dat verkeerslawaaï geen knelpunt vormt voor het halen van de instandhoudingsdoelstellingen. Het gebied vormt voor Kleine zwaan, Smient, Krakeend en Slobeend (de aangewezen soorten) foerageergebied en slaapplek. Deze functies zijn relatief weinig gevoelig voor verkeersgeluid. Het continue monotone geluid van verkeer wordt namelijk niet als bedreigend ervaren. Anders dan voor broedvogels is een maskering van de vocale communicatie voor de slaap en foerageerfunctie van minder belang. Als gevolg hiervan en de relatief beperkte beïnvloeding van het gebied door verkeersgeluid, worden geen negatieve effecten op de behoudsdoelstelling voor vogels voorzien en zijn (significante) gevolgen uit te sluiten.

Toetsing effecten stikstofdepositie

In het Natura 2000-gebied liggen geen stikstofgevoelige habitattypen en het gebied is niet aangewezen voor soorten die gevoelig zijn voor stikstof. Een mogelijke verslechtering van de kwaliteit van natuurlijke habitats of habitats van soorten dan wel significante verstoring van soorten als gevolg van stikstofdepositie is op voorhand uitgesloten. Nadere toetsing van de effecten is dan ook niet aan de orde.

¹ Regeling van de Staatssecretaris van Infrastructuur en Milieu, van 12 juni 2012, nr. IENM/BSK-2012/37333, houdende vaststelling van regels voor het berekenen en meten van de geluidsbelasting en de geluidproductie ingevolge de Wet geluidhinder en de Wet milieubeheer (Reken- en meetvoorschrift geluid 2012)

Natuurparagraaf

Tbv Verkeersbesluit Permanente openstelling plusstrook A12 Woerden-Gouda

Flora- en faunawet (Ffw)

De Ffw is gericht op de bescherming van inheemse dier- en plantensoorten in hun natuurlijke leefgebied. De wet bevat ondermeer verbodsbepalingen met betrekking tot 'nieuwe activiteiten' die leiden tot aantasting, opzettelijke verontrusting of verstoring van beschermde dier- en plantensoorten, hun nesten, holen en andere voortplantings- of vaste rust- of verblijfsplaatsen.

Vanwege het ontbreken van grote ruimtelijke ingrepen als gevolg van dit verkeersbesluit zullen geen vaste rust- en verblijfsplaatsen van beschermde diersoorten worden aangetast. Verstoring of opzettelijke verontrusting vanwege de toename aan geluid zijn hierbij de enige potentiële relevante aspecten.

Permanente openstelling plusstrook:

Gezien de zeer beperkte toename van geluid (minder dan 1dB) en het ontbreken van piekgeluiden is er geen sprake van overtreding van het verbod op opzettelijk verontrusten of verstoren van beschermde dier- en plantensoorten, hun nesten, holen en andere voortplantings- of vaste rust- en verblijfsplaatsen. Daarom kan een ontheffing achterwege blijven.

Ecologische Hoofdstructuur en Weidevogelgebieden

Ingevolge de Structuurvisie Infrastructuur en Ruimte en het Besluit algemene regels ruimtelijke ordening gaat er geen externe werking uit van de Ecologische Hoofdstructuur (EHS). Aangezien er geen werkzaamheden worden verricht waardoor vernietiging van EHS gronden aan de orde is, kan een beoordeling op aantasting van de wezenlijke kenmerken en waarden achterwege blijven.

Op Weidevogelgebieden is geen specifiek wettelijk kader van toepassing dat toetsing van de permanente openstelling van de plusstrook vergt en daarom kan een beoordeling van effecten van de snelheidsverhoging op die gebieden achterwege blijven. Hierbij verdient opmerking dat gezien de zeer beperkte toename aan geluid (minder dan 1dB) als gevolg van de permanente openstelling en het ontbreken van piekgeluiden verstoring van voor geluidsgevoelige vogels wordt uitgesloten.

Natuurbeschermingswet 1998

De Natuurbeschermingswet 1998 (Nbwet 1998) strekt tot bescherming van de natuurwaarden van Natura 2000-gebieden, alsmede Beschermde natuurmonumenten. Onder Natura 2000-gebieden vallen de gebieden die op grond van de Europese Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn zijn of nog worden aangewezen. Voor beide gebieden geldt het beschermingsregime op grond van met name artikel 6 van de Habitatrichtlijn, waaraan met de Nbwet 1998 uitvoering is gegeven. De (ontwerp) aanwijzingsbesluiten bevatten daartoe onder meer een lijst van soorten en/of habitattypen waarvoor het gebied is aangewezen. Voor al deze natuurwaarden gelden instandhoudingsdoelstellingen. De essentie van het beschermingsregime voor de Natura 2000- gebieden is dat het halen van de instandhoudingsdoelstellingen niet in gevaar mag worden gebracht.

Beschermde natuurmonumenten kennen een nationale aanwijzingsgrondslag op basis van natuurschoon, natuurwetenschappelijke betekenis en het voorkomen van dieren en planten. Deze natuurwaarden worden in de aanwijzingsbesluiten als zogenoemde wezenlijke kenmerken beschreven, zonder overigens in concrete doelstellingen te voorzien. De essentie is dat aantasting van de wezenlijke kenmerken dient te worden voorkomen.

Nabij het wegtraject A12 Woerden-Gouda bevindt zich het Natura 2000 gebied Broekvelden, Vettenbroek en Polder Stein. Dit gebied is aangewezen in het kader van de Vogelrichtlijn. Daardoor ontbreken stikstofgevoelige habitattypen. Het gebied is ook niet

aangewezen voor soorten die gevoelig zijn voor stikstof, waardoor een mogelijke verslechtering van de kwaliteit van natuurlijke habitattypen of habitats van soorten dan wel significante verstoring van soorten als gevolg van stikstofdepositie op voorhand is uitgesloten. Verstoring door geluid is het enige relevante aspect.

Ten behoeve van een zorgvuldige besluitvorming is op basis van de Nbwet 1998 in een natuurtoets beoordeeld of er sprake is van een mogelijke verslechtering van de kwaliteit van natuurlijke habitats of habitats van soorten, dan wel significante verstoring van soorten als gevolg van een toename aan geluid.

Permanente openstelling plusstrook:

De natuurtoetsen op effecten van geluid heeft geleid tot de vaststelling dat een permanente openstelling van de plusstrook Woerden-Gouda voor de Nbwet 1998 toelaatbaar is omdat op voorhand mogelijke (significante) effecten op het nabijgelegen Natura 2000 gebied Broekvelden, Vettenbroek en Polder Stein zijn uitgesloten.